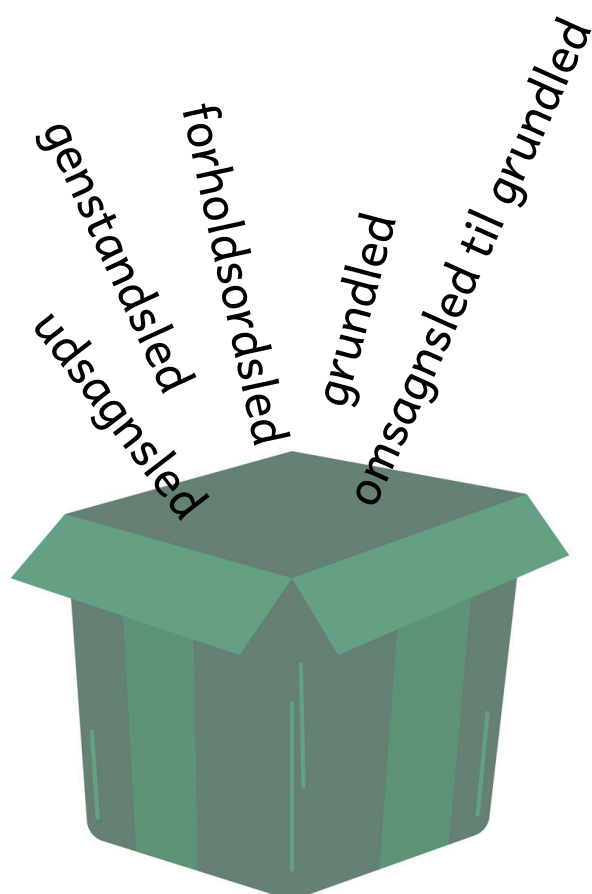

Mit hæfte om sætningsled

Navn: _____

Klasse: _____

Hvad er et sætningsled?

En sætning består af forskellige sætningsled.
Du har en sætning, hver gang du har et **udsagnsled** og et **grundled**.

Udsagnsleddet markeres med en bolle (O).
Grundleddet markeres med et kryds (X).

Jeg spiser.

X O

Drengen hopper.

X O

Bilen kører.

X O

Huskeregler

For at finde **udsagnsleddet** skal du finde det ord, som du kan sætte "jeg" foran.

For at finde **grundleddet** kan du derefter spørge "hvem" eller hvad", der gør noget i sætningen.

To udsagnsled

Der kan godt være flere udsagnsled, som har samme grundled, f.eks.:

"Anders sad og så en fodboldkamp."

X O O

Sæt "X" og "O".

1. *Vinden rusker og raser i træet.*

2. *Børnene løber og leger.*

3. *Pigerne stod og så på havet.*

4. *Theo sidder og gamer.*

5. *Hunden hopper og danser.*

4. *Damen står og fryser.*

Find selv på en sætning med flere udsagnsled til det samme grundled:

Sætninger med komma

Der kan være flere sæt af udsagnsled og grundled i en sætning. Når der er to sæt **X** og **O** i en sætning, skal der være komma imellem. F.eks.:

"Peter løb en tur, og Julie bagte en kage."

X

O

X

O

Find alle sæt "X" og "O" i sætningerne.

1. Vil du støvsuge, mens jeg tager opvasken?
2. De kom ikke til festen, fordi de var syge.
3. Jeg ringer til dig, når jeg kommer hjem.
4. Mælken er for gammel, og det er brødet også.
5. Det lynede og tordnede og regnen piskede ned.
6. Han elsker hunde, men hun kan bedst lide katte.

Øv dig - 1

Find "X" og "O" i sætningerne.

1. Musene hopper og danser på bordet.
2. Det har regnet i flere uger.
3. Drengene spillede fodbold på gaden.
4. Signe tegnede en and, og den sagde rap.
5. Jeg går indenfor og spiser et æble.
6. Hun sad og græd på sit værelse.
7. Bilen gik i stå, og den kunne ikke køre videre.
8. Peter løb ind på værelset og gemte sig.
9. Læreren roste klassen foran alle.
10. I gamle dage arbejdede børn.

Udsagnsled med flere ord

Et udsagnsled kan også bestå af flere ord, f.eks.:

"Jonas har spillet skak i flere år."

X

O

Find udsagnsled og grundled i følgende sætninger.

Sæt "X" og "O".

1. Hun har ventet i flere timer.
2. Mælken er blevet for gammel.
3. Mia har lavet lektier.
4. Jeg har ledt efter nøglerne alle vegne.
5. Det har været en dejlig dag.
4. Vi var faret vild.

Find selv på en sætning,
hvor udsagnsleddet består af flere ord:

Grundled med flere ord

Det samme gælder for grundledet - det kan også bestå af flere ord, f.eks.:

"Den smukke kjole blev snavset."

X

O

Find udsagnsled og grundled i følgende sætninger.

Sæt "X" og "O".

1. Den søde hund leger.
2. Lene og Anders spiller badminton.
3. Det gamle egetræ var væltet.
4. Ida og Victor går til dans.
5. Den lille killing ville lege.
6. Den onde heks grinede.

Find selv på en sætning,
hvor grundledet består af flere ord:

Skriv sætninger

Til hvert billede skal du skrive en sætning, som passer til.
Sætningerne skal indeholde mindst ét udsagnsled og ét grundled.

Sæt "X" og "O" i dine sætninger.

Udskift udsagnsleddet

Find udsagnsleddet i sætningen. Udskift udsagnsleddet med et andet udsagnsord, som stadig passer ind i sætningen.

Skriv den om, som vist i eksemplet.

Maja løber hurtigere end Oscar.

○

Maja **svømmer** hurtigere end Oscar.

Elvis taler meget med sine venner.

Manden råber højt af forskrækkelse.

Pigen lo meget og længe.

Kommer du?

Udskift grundledet

Find grundledet og erstat det med et andet ord,
der passer i sætningen.

Pigen danser godt.

X

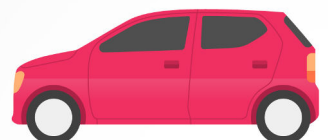
Mia og Alex danser godt.

Jeg elsker dyr, især katte.

Damerne spiser is på caféen hver fredag.

Gardinerne blafrede i vinden.

Jeg kører nu.

Genstandsled

Et genstandsled er det ord, som er genstand for en handling.

Eksempel: Hun spiser kagen.

X O

Så kan man spørge: "Hvad spiser hun?"

O X

Hun spiser **kagen**.

Kagen er svaret på spørgsmålet og dermed genstandsled.

Sæt X, O og i sætningerne.

1. Hunden drikker vand.
2. Manden fandt en sten.
3. Spillede Marcus Minecraft?
4. Drengen tegnede en lastbil.
5. Pigen kastede en bold.
6. Bjørnen fangede en fisk.

Genstandsled

Hvilket ord er genstand for en handling i sætningerne?

Sæt \times , \circ og \triangle i sætningerne.

1. Spiser du kage?
2. Kongen havde en krone.
3. Han hører musik.
4. Ida spiller guitar.
5. Damen spiser et æble.
6. Drengene og pigerne spiller stikbold.

Sæt \times , \circ og \triangle i sætningerne.

1. Jeg spiser et æble, men hvad spiser Thea?
2. Hans gik en tur og så en solsort.
3. Han spiller violin, og hun spiller guitar.
4. De spiste en god middag, og bagefter købte de is.
5. Mor købte brød, men hun glemte det i butikken.

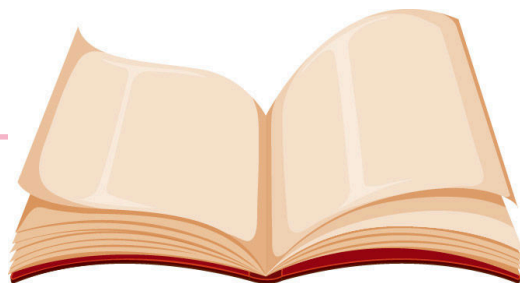

Øv dig - 2

Husk, at hvis der er komma i en sætning, så er der ofte flere sæt af udsagnsled (○), grundled (X) og genstandsled (△).

Sæt X, ○ og △ i sætningerne.

1. Vi lavede pizza, og bagefter spiste vi dem.
2. Oliver spiller håndbold, og han scorer mange mål.
3. Jane og jeg spillede Uno, og hun vandt.
4. Hvis du hjælper mig, får du en belønning.
5. Hvis du tager opvasken, så laver jeg mad.
6. De driller katten og klapper hunden.
7. Hun så en film, mens han læste en bog.

HUSK MINE SÆTNINGSLED

Udsagnsled

O (Det ord du kan sætte "jeg" foran.)

Drengen gav hunden et kødben.

Grundled

X (Hvem eller hvad gør noget i sætningen?)

Drengen gav hunden et kødben.

Genstandled

(Hvad gav drengen?)

Drengen gav hunden et kødben.

Hensynsled

Et hensynsled findes kun, hvis der er et genstandsled i sætningen.

Du kan finde hensynsleddet ved at spørge:

Hvem var det, der "fik" noget i sætningen?

Eksempel: Drengen gav hunden et kødben.

"Til hvem" gav drengen et kødben?

Drengen gav **hunden** et kødben.

Hunden er svaret på spørgsmålet og dermed hensynsled.

Sæt   og i sætningerne.

1. Jeg gav min ven en gave.

2. Hun sendte sin mor et brev.

3. Læreren forklarede eleverne lektierne.

4. De bragte mad til naboerne.

5. Lea samlede blomster til sin mor.

6. Philip gav sin kæreste en ring.

Øv dig - 3

Find genstandsled og hensynsled i sætningerne nedenfor.

Sæt   og i sætningerne.

1. *Jeg lavede kaffe til min mor.*
2. *Rasmus sendte sin ven en invitation.*
3. *Vi gav hende en buket blomster.*
4. *Fie fortalte sin veninde en hemmelighed.*
5. *De fortalte børnene en historie.*
6. *Vi gav vores kat et nyt legetøj.*
7. *Pigen lavede en tegning til sin mor.*
8. *Theo lavede mad til sine gæster.*

Skriv sætninger

Nu skal du selv finde på nogle sætninger med genstandsled og hensynsled. Skriv en sætning til hvert billede.

Skriv sætninger og sæt \times \circ \triangle og \square .

Omsagnsled til grundled

Omsagnsled til grundled markeres med et kryds oven i en bolle (⊗). Det findes på samme måde som genstandsled og bruges når udsagnsleddet er: **være, blive, hedde, kaldes:**

Man finder omsagnsled til grundled ved at spørge:

- hvad er
- hvad bliver
- hvad hedder
- hvad kaldes

...foran grundledet.

Eksempel:

Danmarks hovedstad kaldes København.

X

O

Hvad kaldes Danmarks hovedstad?

Den kaldes København.

⊗

Find selv på en sætning med omsagnsled til grundled:

Omsagnsled til grundled

Find omsagnsled til grundled i sætningerne nedenfor.

Sæt \times \circ \triangle og \otimes i sætningerne.

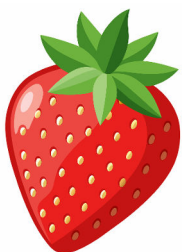
1. Den lille pige hedder Ida.
2. Hunden er en labrador.
3. Mads har altid været en sød dreng.
4. Superman er en helt.

Skriv en sætning til hvert billede med omsagnsled til grundled.

Sæt X, O og \otimes i dine sætninger.

Øv dig - 4

Find udsagnsled og grundled. Find enten genstandsled eller omsagnsled til grundled (**være, blive, hedde og kaldes**) i sætningerne.

Sæt \times \circ \triangle og \otimes i sætningerne.

1. Marie var fem år da hun lærte at læse.
2. Han købte en gave og den var dyr.
3. De så en film i biografen og den var spændende.
4. Katten hedder Kila og den er en siameser.
5. Bolden ramte ruden og den blev smadret.
6. Klokken var mange så Anders måtte gå.
7. Frida spiller skak og hun er meget klog.

Forholdsordsled

Et forholdsordsled begynder altid med et forholdsord.

Forholdsordsleddet markeres med en bølge .

Et forholdsord er et ord, der fortæller om forholdet i mellem personer, dyr, ting og tidspunkter.

Eksempler på forholdsord, der indgår i forholdsordleddet:

af, bag, efter, før, for, fra, hos, inden, langs, med, mellem, mod, over, på, til, under, ved, foran, bagved.

Eksempler på forholdsordsled:

Eksempel: Tæppet er **under** bordet

Sæt i sætningerne.

1. *Bilen holder foran huset.*
2. *De gik tur langs vandet.*
3. *Katten løb efter musen.*

Forholdsordsled

Find forholdsordsled og sæt i sætningerne.

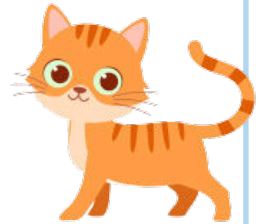
1. *Sanne spiste et æble oppe på bjerget.*

2. *Thea var for lille til at se over busken.*

3. *Katten gik over vejen og lagde sig i solen.*

4. *Der gik en rar mand bagved Emil.*

5. *Krokodillen lå i vandet og slikkede sol.*

Sæt i sætningerne.

I dag var den store dag. Anders skulle prøve at cykle op ad det store bjerg. Da løbet startede var der mange foran ham. Stille og roligt kæmpede han sig tilbage i løbet. Nu lå han på 1. pladsen, han manglede bare det sidste stykke.

Øv dig - 5

I teksten på denne side skal du finde alle de sætningsled, du kan.
Sæt også komma, hvor der skal være et.

Sæt × ○ △ □ ⊗ og ~ i sætningerne.

Bjørnemor er gået ud for at finde mad. De små
bjørneunger hjemme i hulen er meget sultne.

Bjørnemor er stor og stærk. Hun har kraftige
kløer som hun bruger når hun fanger fisk og
graver efter rødder. Hun kan også klatre i træer,
hvis hun vil finde honning. Bjørnemor går ned til
floden hvor hun fanger en stor torsk. Da hun
kommer hjem til hulen giver hun torsken til sine
unger.

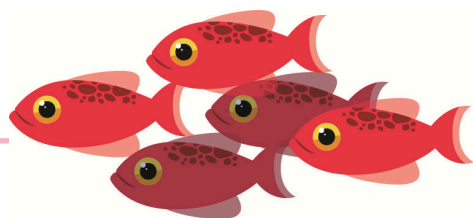

Øv dig - 6

Find sætningsled og sæt komma i teksten. Husk, at hvis der er flere sæt af udsagnsled (O) og grundled (X) i en sætning, skal der være komma imellem.

Sæt × ○ △ □ ⊗ og ~ i sætningerne.

Nicoline har et akvarie. I akvariet har hun 8 fisk, men hun ønsker sig flere. Mor og far har givet Nicoline 200 kr. til fisk. Hun kører med sine forældre til butikken. De har mange flotte fisk og Nicoline vil gerne have dem alle. Hun vælger 5 røde fisk. Det er guppyer. Da hun kommer hjem viser hun fiskene til sin veninde. Hun hedder Thea og hun har også akvariefisk.

HUSK MINE SÆTNINGSLED

Hensynsled

(Hvem får noget? Eller til hvem? -> Til hunden)

Drengen gav hunden et kødben.

Omsagnsled til grundled.

(Findes som genstandsleddet, men bruges kun når grundledet er være, blive, hedde, kaldes)

Hunden hedder Balder.

Forholdsordsled

(Fortæller om placeringen af noget og indeholder et forholdsord)

Hunden løb over vejen.

